

1. Öğrencinin bir sunum hazırlaması, inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğine uygundur. Öğrenci sunum hazırlama sürecinde planlama yapmış ve hangi yöntemlerin daha verimli olacağını belirlemiştir. Bu durum öğrencinin kendi öğrenme süreci hakkında farkındalık sahibi olduğunu yani öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine sahip olduğunu göstermektedir. Öğrenci sunumda tablolar-dan yararlanmış, görsel sunum becerisini kullanarak matema-tiksel yetkinliğe uygun bir çalışma gerçekleştirmiştir. Öğrencinin sunumu akıllı tahta üzerinde gerçekleştirmesi ise dijital yetkinlik alanına uygundur. Etkinlikte sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklere uygun bir çalışma yoktur.

Cevap B

2. • Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur. → C
• Metindeki hikâye unsurlarını belirler. → D
• Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder. → A
• Okuduklarıyla ilgili çıkarımlarda bulunur. → B

Cevap E

4.

Geleneksel Teoriler	Gelişimsel Modeller
<p>1. Şifreyi Çözme Teorisi: Harf-hece-kelime sıralamasına göre okuma öğretimi gerçekleştirilir. Bu teori parçadan bütüne modellerin kaynağıdır. Tümevarımsal şekilde okuma sürecini açıklayan ilk modeldir.</p> <p>2. Görsel Birleştirme Teorisi: Şifreyi çözme teorisinden farklı olarak harflerin birleşiminin sesle değil görsel olarak yapıldığını savunan teoridir. Kelimenin yazılı görüntüsünün, zihnindeki görüntüyle birleşip kelimenin tanındığını savunurlar. Kısmen zihinsel yöne vurgu yapar.</p> <p>3. Kelimeyi Bütün Algılama Teorisi: Bütünden parçaya modellerin kaynağıdır. Okullarda okuma öğretimine kelime ve cümlelerle başlamak gerektiğini savunur. Bu teoride bireyin kelimeleri bütün halinde görebilmesi için ilk amaç aktif görme alanını genişletmektir.</p> <p>4. Tahmin Etme Teorisi: Okuyucu bir kelime yanlış yazılsa da doğru okur. Metni tanımak için bütün kelimelerin anlamını bilmeye gerek yoktur. Bu model kelime tanıma işleminin zihinsel olduğunu vurgular.</p>	<p>1. Açıklayıcı Model: 4N sorusuna dayalıdır. (Ne, Nasıl, Niçin, Ne zaman) Böylece öğrenciye kullanabileceği okuma tekniklerini seçme ve uygulama sorumluluğu kazandırılmaya çalışılır.</p> <p>2. Etkileşimsel Okuma Modeli: Öğrenciler metin içi, metin dışı ve metinler arası anlam kurar. İş birlikli okuma ortamı yaratılır. Soru sorma, tahmin, özetleme ve açıklama olmak üzere 4 temel stratejisi vardır.</p> <p>3. Okuma Teknikleri Modeli: Bireye okuma öncesi, sırası ve sonrasında kullanabileceği teknikleri öğretebilme amaçlanır.</p> <p>4. Örneklem Modeli: Öğretmen örnekler göstererek okuma sürecini somutlaştırmayı amaçlar.</p>

Cevap E

5. Cluster – Salkım oluşturma tekniği “üzüm”e benzetildiği için salkım oluşturma adını almıştır..Beyin fırtınasına çok uygun bir yöntemdir. Cluster (salkım oluşturma) tekniği, yazmaya hazırlık sürecinde kullanılan yaratıcı bir tekniktir. Bu teknikte, bir konu veya kavramın merkezde olduğu bir "salkım" oluşturulur. Merkezdeki konuyla ilgili akla gelen tüm fikirler, kelimeler veya kavramlar bu salkımın dalları olarak eklenir.

Cluster (Salkım Oluşturma) Tekniği Nasıl Uygulanır?

1. **Merkezi belirleyin:** Yazacağınız konuyu veya kavramı bir daire içine alarak sayfanın ortasına yazın.
2. **Dalları oluşturun:** Merkezdeki konuyla ilgili aklınıza gelen ilk fikirleri, kelimeleri veya kavramları daireler içine alarak merkeze bağlayın.
3. **Alt dallar ekleyin:** Her bir dalın etrafına, o dalı açıklayan veya detaylandıran yeni dallar ekleyin.
4. **Salkımı genişletin:** Aklınıza yeni fikirler geldikçe salkımı genişletmeye devam edin.
5. **Salkımı inceleyin:** Oluşturduğunuz salkımı inceleyerek ana fikirleri, bağlantıları ve temaları belirleyin.
6. **Yazmaya başlayın:** Salkımdan elde ettiğiniz fikirleri kullanarak yazmaya başlayın.

Cevap A

6. “Burada herkes geçiyordu ve durmuyordu” cümlesinde anlatım bozukluğu vardır.

Cevap A

7. Soruda açıklamaları verilen yazma modelleri aşağıda sırasıyla verilmiştir:

- Yazma sürecini beyinde gelişmiş yazma programı ile açıklamaktadır. Zihnimizde yer alan şemalardan hareketle oluşturulan bir yazma modelidir. **(Schmidt modeli)**
- Yazı sözlü dilin harflere aktarılması işidir. Yazma sürecinde beyindeki nöronların yardımıyla kelimelerle kodlamalar yapılır. **(Van Galen modeli)**
- Yazma sürecindeki işlemleri ayrıntılı olarak açıklayan ve yazma modelleri arasında en gelişmiş modeldir. **(Hayes ve Flower modeli)**

Cevap B

8.

Katılımsız Dinleme	Yaratıcı Dinleme	Eleştirel Dinleme	Grup Halinde Dinleme
Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır	Öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesidir.	Öğrencilere dinledikleri/izledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini; konuyu olumlu ve olumsuz yanılarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaktır.	Öğrencilerin birbirleri ile etkileşimde bulunmaları sağlanarak dinlenen ve izlenenlerin tüm yönleriyle kavranmasıdır.

Cevap B

9. "Metnin içeriğini yorumlar." kazanımı okuma becerisinin anlama alt başlığında yer alır. Bu kazanım 5-6-7-8. sınıf düzeylerinde uygulanır. Bu kazanımda anahtar kelime bakış açısidir. Bakış açısını yorumlarken metinden aktarımlar yapmak önemlidir. Metindeki örnek ve ayrıntılara mutlaka atıf yapılması gerekir. Yazarın konuyu algılayış ve ifade ediş biçimidir.

- "Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar."
5 – 6 – 7 – 8. sınıf
- "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir."
5 – 6 – 7. sınıf
- "Dinlediklerinde/ izlediklerinde düşünceyi geliştirme yollarını tespit eder." 7 – 8. sınıf

7. sınıf Tanımlama – Karşılaştırma – Benzetme

8. sınıf Tanık Gösterme – Örneklendirme – Sayısal Verilerden Yararlanma

- "Dinlediği/izlediği hikaye edici metinleri canlandırır."
5 – 6 – 7 – 8. sınıf

Cevap E

10. SÖZ VARLIĞI ÇALIŞMALARI

Türkçe dersi kapsamında öğrencilerin söz varlığının geliştirilmesi için yapılacak yaygın çalışmalar şu şekildedir:

- Anlamını bilinmeyen ve yeni öğrenilen sözcüklerden kelime defteri oluşturmaya teşvik etme
- Deyimleri, kalıplaşmış ifadeleri, atasözleri, terimler ve yeni öğrenilen kalıp ifadelerin günlük hayatta kullanımını sağlama
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarına dikkat ederek kullanma
- Kelimeler arasında anlam ilişkilerinden yola çıkıp sınıflandırarak sözcüklerin alt ve üst kavramlarını ortaya çıkarma
- Bilmediği kelimelerin anlamını bağlamdan hare- kette tahmin etme
- Okuma alışkanlığını geliştirerek okuma kültürü edinme becerilerine katkı sağlama
- Kelimenin dikkat çekici yönünü ön plana çıkararak diğer benzer kavramlar arasından ayırt edilmesini sağlama
- Yeni kelimeleri sözlü betimlemenin yanında görsel araç ve çizimlerle destekleyerek anlamlı hale getirme vb.

Cevap E

11. Kademeli sorumluluk aktarım modeline göre öğretme-öğrenme süreci dört aşamada gerçekleşir. İlk aşamada öğretmen, doğrudan öğretim yöntemiyle, tema içerisindeki beceriyi tanıtır ve örneklerle nasıl kullanılacağını gösterir. İkinci aşamada öğrenciler, öğretmen rehberliğinde bütün sınıf olarak beceriyi uygularlar, küçük gruplar halinde çalışarak öğreticiden destek alırlar. Üçüncü aşamada öğrenciler yine daha küçük gruplar halinde öğretmen tarafından verilen etkinlikler üzerinde çalışırken, son aşamada bağımsız olarak becerilerini kullanabilecekleri uygulamalar yaparlar, öğretmen veya akran desteğine ihtiyaç duymazlar.

Cevap B

12. Soru estetik dinleme yöntemine uygun bir hikaye edici metindir. Onan'a(2014: 101-102) göre bu yöntemin uygulama aşamaları "tahminde bulunma, zihinde resmini çizme, dil oyunları, ilgi kurma ve özetleme" basamaklarından oluşur. Organize etme estetik dinlemenin uygulama aşamalarında yer almaz.

Cevap D

13. Duygu durumları, jest ve mimikler beden dili kapsamında değerlendirilir. Öğrenci bir konuşmada beden dilini etkili kullanamıyorsa bu durum konuşmasının yeterince inandırıcı olamadığının göstergesidir.

Kendi belirlediği konu hakkında konuşma yapması: Konuşma stratejilerini uygular. (Serbest Konuşma)

Konuyu anlatırken iyi bir planlama ve detaylı çalışması: Hazırlıklı konuşma yapar.

Düşüncüyü yönlendiren ifadelerin (Geçiş ve bağlantı ifadeleri) kullanması: Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Geçiş ve bağlantı ifadeleri doğru kullanması: "Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır."

Cevap E

14. • **Akıcılık:** Konuşmanın yumuşak, uyumlu ve kesintisiz bir şekilde ilerlemesidir. Akıcılığı sağlamak için kelimeleri tam olarak boğumlamak, doğru nefes almak, vurguyu yerinde yapmak ve konuşma hızını iyi ayarlamak gerekir.
- **Tonlama:** Konuşma sırasında sesin inişli çıkışlı olmasıdır. Tonlama, anlamı değiştirebilir ve konuşmaya canlılık katar.
- **Açıklık:** Konuşmanın anlaşılır ve net olmasıdır. Açıklık için konuyu iyi anlamak ve dinleyicilere anlatabilmek gerekir. Önemli kelimeleri vurgulamak ve duraklamaları doğru kullanmak da açıklığa yardımcı olur.
- **Duraklama:** Konuşma sırasında nefes almak ve anlam bütünlüklerini vurgulamak için yapılan kısa süreli sessizliklerdir. Duraklamalar, konuşmanın daha anlaşılır olmasına yardımcı olur.
- **İşitilebilirlik:** Konuşmacının sesinin dinleyiciler tarafından duyulabilmesidir. İşitilebilirlik için sesin yüksekliği ortama uygun olmalı ve monotonluktan kaçınılmalıdır.
- **Hoşagiderlik:** Konuşma sesinin dinleyici tarafından beğenilmesidir. Hoşagiderlik, sesin tınısı, ahengi ve doğal olmasıyla ilgilidir.

Cevap C

15.

Yaratıcı Konuşma	Güdümlü Konuşma	Empatik Konuşma	Tartışma
"onlara bir konu verir, her öğrencinin bir önceki arkadaşının söylediklerinden hareketle konuşarak konuya farklı bakış açıları getirmelerini ister."	Bir konu seçer, konu hakkında öğrencileri bilgilendirir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır, daha sonra birkaç öğrenci seçer ve konu hakkındaki düşüncelerini iki dakikada ifade etmelerini ister.	iki öğrencisini tahtaya çıkarır ve birbirlerinin değer yargılarını hissederek iletişimde bulunmalarını ister.	Kitapta yer alan bilgilendirici bir metin üzerinden, onun hakkındaki olumlu/olumsuz fikirlerini ifade etmelerini ve savunmalarını sağlar.

Cevap A

16. Ömer → Hızlı konuşma Berkay → Kekemelik Tunahan → Afazi Yaren → Tutukluk

Dizatriti: Konuşma kaslarında yaşanan sorunlardan meydana gelir.

Cevap C

17. B sesi bu üç özelliğe de sahip tek sestir. Çift dudak ünsüzleri /b,p,m/, Bütün ünlüler ve /b, c, d, i, g, ğ, j, t, l, m, n, ñ, r, v, y, z/ ünsüzleri ötümlü (titreşimli, tonlu) seslerdir. /b, c, ç, d, i, g, ğ, k, p, t/ ünsüzleri süresizdir.

Cevap B

18. -lık isimden isim yapım ekini ve -tan ayrılma (hal) ekini alarak doğru cevap olarak "insanlık" sözcüğünü işaretleyebiliriz.

Cevap E

19. D seçeneği dışındaki tüm cümleler 4 öge içermektedir. D seçeneğinde "her sanatçı" özne, "başlar" yüklem, "işe" dolaylı tümleç, "başlangıçta" zarf tümlecisi, "büyük sanatçıları taklit ederek" de zarf tümlecisi.

Cevap D

20. Dönüşlülük zamiri: kendimiz, Niteleme sıfatı: güzel, Zaman zarfı: hayatı yaşarken, Yüklem görevinde zamir: bizim

Cevap E

21. Bu cümle bağımlı sıralı bir cümledir. Akılsız insanlar iki cümle için de öznedir. Sıralı cümleler virgülle birbirine bağlanan cümlelerdir, bağımlı cümlelerse öge ortaklığı olan cümlelerdir.

Cevap B

22. I ve V sıralı cümle, II ve III bağılı cümle, IV basit cümledir.

Cevap D

23. I. cümlede yüklemi isim olduğu için isim cümlesidir. II. cümlede "sunduğu, edilen..." gibi sözcükler fiilimsidir. III. cümlede "özellik" ve "olduğu" sözcüklerinde ünsüz yumuşaması, "etki" sözcüğünde ise ünsüz benzeşmesi bulunmaktadır. IV. cümlede "olur" yüklem "Bilimde ilerleme" özne "doğal olayların nedenleri hakkında daha iyi açıklamaların geliştirilmesi" zarf tümlecisi. V numaralı cümlede "bağımsız bağılı sıralı cümle" ifadesi yanlıştır. Bir cümle ya sıralı ya da bağılıdır. Yüklemli bağlaçla bağlanmış cümleler "bağılı", yüklemli virgül ya da noktalı virgülle ayrılmış cümleler ise "sıralı"dır.

Cevap E

24. 1. Ödünçleme:

• Tanım:

- Ödünçleme, bir dilden başka bir dile sözcüklerin doğrudan aktarılmasıdır. Yani, bir kelimenin ses ve anlam yapısıyla birlikte diğer bir dile geçmesidir.
- Bu süreç, diller arası etkileşim ve kültürel alışverişin doğal bir sonucudur.

• Örnekler:

- Türkçeye Arapçadan geçen "kitap", "kalem" gibi kelimeler.
- Türkçeye Fransızcadan geçen "sinema", "bilet" gibi kelimeler.
- Türkçeye İngilizceden geçen "lider", "miting" gibi kelimeler.
- Türkçeye İtalyancadan geçen "kaptan", "güverte" gibi kelimeler.

2. Ödünçlemeli Çeviri:

• Tanım:

- Ödünçlemeli çeviri, bir dilden başka bir dile sözcüklerin doğrudan aktarılması yerine, anlamlarının birebir çevrilerek yeni kelimeler oluşturulmasıdır.
- Yani, yabancı bir ifadenin her bir kelimesi, anadildeki anlam karşılıklarıyla birleştirilerek yeni bir kelime oluşturulur.

• Örnekler:

- İngilizce "natural gas" ^ Türkçe "doğal gaz"
- Almanca "Fernsteuerung" ^ Türkçe "uzaktan kumanda"
- Fransızca "gratte-ciel" ^ Türkçe "gökdelen"

Temel Fark:

- Ödünçlemede kelime olduğu gibi diğer dile geçerken, ödünçlemeli çeviride kelimenin anlamı çevrilerek yeni bir kelime oluşturulur.

Cevap A



25. Antoine Meillet, 1912 yılında "dilbilgiselleşme" (grammaticalization) terimini ilk kez kullanan Fransız dilbilimcidir. Hint-Avrupa dilleri üzerine çalışmalarıyla tanınır.

Diğer Seçeneklerin Açıklamaları

- **B) Martinet:** André Martinet, yapısal dilbilim (structuralism) alanında önemli çalışmalarıyla bilinir. **İletişim etkinliği ve dilin ekonomi** yasası üzerine yaptığı araştırmalarla öne çıkmıştır. Ancak, "dilbilgiselleşme" terimiyle doğrudan ilgilenmemiştir.
- **C) Vandryes:** Joseph Vendryes, **Hint-Avrupa dilleri ve tarihi dilbilim** alanında çalışmalar yapmıştır. Özellikle dilin toplumsal yönü ve kültürel bağlamı üzerinde durmuş, dil değişimleriyle ilgilenmiştir. Fakat dilbilgiselleşme kavramını ilk kullanan o değildir.
- **D) Sechehaye:** Albert Sechehaye, **Saussure'ün öğrencilerinden biridir** ve özellikle **göstergebilim (semiotics)** ve **sözdizimi (syntax)** alanında çalışmıştır. Saussure'ün ders notlarını derleyerek onun görüşlerinin yayılmasına katkıda bulunmuştur. Ancak dilbilgiselleşme terimi üzerine bir katkısı yoktur.
- **E) Bally:** Charles Bally, **anlambilim (semantics)** ve **duygu yüklü ifadeler (expressivity)** üzerine önemli çalışmalar yapmıştır. **Konuşma dilinin yazı dilinden farklarını** vurgulamış, modern dilbilim anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Ancak, dilbilgiselleşme kavramı onun değil Meillet'nin çalışmalarıyla ortaya çıkmıştır.

Cevap A

26. Cinsiyetçi görüldüğünün farkındayız. Bayraktar(2014)'a göre kadın kelimesinin bu evrimi "Anlam kötüleşmesi"ne örnektir. ÖSYM bu kaynağı dikkate alabilir. Diğer kavramları daha önceki sollarımızda açıklamıştık.

Cevap A

27. 1. **İddia İfadeleri (Belirtici):** Konuşucunun dünyadaki gerçekleşmiş veya gerçekleşmesi olası olaylar hakkındaki inançlarını, varsayımlarını veya tahminlerini dile getirmesidir. (Yarın hava güneşli olacak.)
2. **Yönlendirici:** Konuşucunun dinleyiciyi bir şey yapmaya yönlendirmeyi amaçladığı söz eylemleridir. (Sakın o adama güvenme)
3. **Yükümleyici:** Konuşucunun gelecekte bir eylemi gerçekleştirmeye yükümlülüğü üstlendiği söz eylemleridir.
4. **Yansıtıcı:** Konuşucunun bir duygu, his veya tavrı dile getirmesidir. (Senin için çok mutluyum)
5. **İlan edici (Bildirici):** Konuşucunun dünyada bir durum değişikliği yarattığı söz eylemleridir. (Seni görevden alıyorum.)

Cevap E

28. Bülbülyuvası kelimesi bir tatlı türü adını almıştır. Yani kelimenin ne bülbülle ne de yuva ile bir anlam bağı bulunmamaktadır.

A seçeneğinde Cankurtaran, B seçeneğinde Alışveriş, C seçeneğinde Zeytinyağı, D seçeneğinde Sivrisinek kelimeleri birleşik yapıya hale gelince anlam ilgisini kaybetmemişlerdir.

ÖSYM, 2021 ÖABT'de bu tarz bir senaryoyla karşımıza geldi, dikkat edelim.

Cevap E



29. Peter Pan çocuk edebiyatı adına çok bilinen eserlerden biridir ancak Türkçe ÖABT’de daha önce hiç sorulmamıştır.

Robin Hood: İngiliz edebiyatının en tanınan haydudu Robin Hood’un hikâyeleri ilk kez Ortaçağ’da, halk şarkılarında anlatılmıştır. Günümüze efsanenin sayısız sanat dalından onlarca uyarılması ulaşmış olsa da, Howard Pyle 1833 yılında kaleme aldığı sekiz bölümlük bu metinle, hikâyenin en takdir toplayan anlatıcısı olmuştur. Kanun kaçağı genç Robin Hood ancak Sherwood Ormanı’nda, herkesten uzakta huzurla yaşayabilir. Ara ara ormana yolu düşen sözde erdemli din adamlarına, yoksulları hep ten yoksullaştıran toprak sahiplerine de hadlerini bildirmeyi ihmal etmez. Her macerasında ormanda kurduğu aileye yeni bir üye ekleyen Robin Hood ve kalabalık çetesi, İngiltere topraklarının en çok konuşulan adamlarıdır, öyle ki ünlü haydut ve arkadaşlarının namı saraya kadar ulaşır. Robin Hood’un en heyecan dolu maceralarından bile daha çekici olansa, gerçekten yaşamış olduğu söylentisidir.

Robinson Crusoe: Robinson Crusoe, macera arayışıyla evinden ayrılır ve deniz yolculuklarına çıkar. Bir yolculuk sırasında gemisi batar ve Robinson, ıssız bir adaya sürüklenir. Robinson, adada hayatta kalmak için büyük bir mücadele verir. Barınak yapar, yiyecek bulur, aletler geliştirir ve kendi kendine yeten bir yaşam kurar. Adada geçirdiği yıllar boyunca yalnızlıkla başa çıkmaya çalışır ve içsel bir yolculuk yaşar. Yıllar sonra, Robinson, adaya gelen yerli bir grubun elinden Cuma adında bir adamı kurtarır. Cuma, Robinson’un yardımcısı ve arkadaşı olur. İkili beraber adada yaşamaya ve hayatta kalmaya devam ederler. Sonunda, bir gemi adaya gelir ve Robinson ile Cuma kurtarılır. Robinson, adada 28 yıl geçirdikten sonra evine döner.

Tom Sawyer’ın Maceraları: Mark Twain’in yaramazlıklarla dolu eseri Tom Sawyer’da, başı beladan bir türlü kurtulamayan Tom’un hikâyesi anlatılıyor. Tom Sawyer, Mississippi Nehri’nin kıyısındaki küçük kasabada, arkadaşları Huckleberry Finn ve Joe Harper’la birlikte tekdüze yaşamlarına karşı koymaya çalışıyor. Kasabadaki hayatını eğlenceli hale getireyim derken Tom’un başına gelmedik kalmıyor. ıssız bir adada fırtınalarla boğuşuyor, define avcılığı hevesiyle tuzağa düşüyor, labirent gibi bir mağarada mahsur kalıyor...

Oliver Twist: Oliver Twist, yoksullar evinde dünyaya gelmiş bir yetimdir. Daha fazla yemek isteme cesareti, kapının önüne konmasına yol açar. Hayatta yapayalnızdır artık. Bir cenaze levazımatçısının yanına girer. Orada da kötü muamele görünce kaçır ancak bu kez de yankesici Fagin ve çetesinin eline düşer. Yeraltı dünyasının acımasız ortamında korkunç Fagin’in pençesinden kurtulmak için akıl almaz serüvenlere atılan Oliver’ı hiç ummadığı bir gelecek beklemektedir.

Cevap E

30. Sanatçının doğrudan çocuklar için yazdığı eserler şunlardır: *Monologlar* (1949), *Bu Yurdu Bize Verenler* (öyküler, 1975), *Borçlu Olduklarımız* (öyküler, 1976), *Pırlatan Bal* (oyun ve öykü, 1976), *Uyusana Tosunum* (1979), *Anıtı Dikilen Sinek* (öyküler, 1982), *Nasrettin Hoca Gülütleri* (fıkralar, 1991), *Şimdiki Çocuklar Harika*. Nesin’in doğrudan çocuklar için yazdığı öykülerinde ki (96 öykü) temalar; hayvan sevgisi, eğitim ortamları, aile, kişilik gelişimi, oyun, ve yurt sevgisi başlıkları altında toplanabilir.

Cevap B

31. **Devingen (Dinamik) Karakter,** öykü boyunca değişim gösteren geliştirilmiş karakterdir. Öykünün başlangıcıyla sonucu arasındaki kesitte değişim gösterirler. Yeni kişisel davranışlar edinir, yeni değerler geliştirebilir. Kendi düşüncesinin mutlak doğru olduğu anlayışından demokratik kültür bilinci edinmeye; bencilikten paylaşıma kadar bir değişim yaşayabilir.

Durağan (Statik) Karakter, inandırıcı olmasına karşın değişmeyen karakterdir. Öykü boyunca büyük kişilik değişimleri yaşamaz. Yaşadığı küçük, önemsiz değişimler de okur tarafından yeterince önemsenmez.

Açık (İyi Geliştirilmiş) Karakter; yazınsal yapıtlarda (roman, öykü, masal ve anlatılarda) birçok özelliğiyle okura tanıtılan, inandırıcı nitelikleriyle öne çıkan, okurun iyi bildiği karakterdir. Bu karakter, yazarın aktarmak istediği iletilerin okurlarla paylaşılmasında etkin bir sorumluluk üstlenir.

Kapalı (İyi Geliştirilmemiş) Karakter; özellikleri yüzeysel olarak tanıtılan, okurun iyi tanımadığı karakterdir. Bu karakterlerin çocuklara insan doğasını kavratma, yaşam gerçekliğini anlatmada çok az katkıları vardır. Öykülenen olayda, temel kişilerin özelliklerinin anlaşılması ya da çocukların bu kişiyle özdeşimlerini kolaylaştırmak için kapalı yan karakterlerden yararlanılır.

Cevap A



32. Ek olarak Bayburtlu Zihni'nin bir devlet memuru olduğunu, "sergüzeştname, eşek destanı ve hikâye-i garibe" eserlerinin olduğunu bilelim. Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Marifetname adlı eserini bilelim. Bu eserin içindeki başlıkları da az da olsa bilmekte fayda var. Dede Ömer Ruşeni'nin "Neyname, Çobanname, Miskinname" eserlerini bilelim. Son olarak da Kadı Darir'in "Sîretü'n-Nebi, Fütûhuş-Şâm" eserlerini bilmek bizim işimize yarayacaktır.

Cevap E

33. Diğer seçeneklerde yer alan Dede Korkut hikâyelerini okuyalım. Dede Korkut hikâyeleri her zaman çıkmaya adaydır.

Cevap D

34. Mukaddime bölümünde Karagöz ve Hacivat karşılıklı olarak konuşmazlar. Diğer bölümlerde geçen olaylar hakkında şu ipuçlarını verebilirim. Muhavere bölümü "vay Karagözüm iki gözüm merhaba" sözü ile başlar ve ilk karşılıklı konuşma burada gerçekleşir. Fasıl bölümü oyunun oynandığı esas bölümdür. Diğer karakterler oyuna dâhil olur. Hacivat ve Karagöz'ün kıyafet değiştirebildiği tek bölüm burasıdır. Bitiş bölümünde ise Hacivat "yıkın perdeyi eyledin viran, varayım sahibine vereyim hemân" der ve perdeyi terk eder. En sonda ise bir sonraki oyun hakkındaki dinleyicileri bilgilendirir.

Cevap A

35. **Saltukname:** Ebü'l Hayr-ı Rumî tarafından yazılmıştır. Anadolu ve Rumeli coğrafyasında Müslümanlığın yayılışı anlatılır. Nasrettin Hoca'dan bahseden ilk eser olması açısından da önemlidir.

Battalname: Peygamber soyundan geldiğine inanılan Seyyid Battal Gazi'nin İslam'ı Anadolu'da yayışını anlatılır. Burada olaylar Malatya ve çevresinde geçer. Kendisinin gerçek adı Abdullah'tır. Atının adı Aşkar'dır.

Satuk Buğra Han Destanı: Türk-İslam sentezinde oluşan ilk destandır. Karahanlı hükümdarı Saltuk Buğra Han'ın çeşitli illerdeki insanları müslümanlığa çağırmasını, inanmayanlara kerafet göstermesini, savaşlarda ağzından ateşler saçarak iman-sızları yaktığı anlatılır. Müslüman olduktan sonra adını Abdülkerim olarak değiştirmiştir.

Köroğlu: Kahramanlık temalı bir halk hikâyesidir. Bunun özeti ni mutlaka biliniz.

Cevap B

36. 1. Hoşlama, Merhabalaşma: Âşıkların dinleyicilere hoş geldiniz deyip onları selamladıkları bölümdür.
2. Hatırlatma, Canlandırma: Eski usta âşıkların şiirlerinden örneklerin verilip saygı gösterildiği bölüm olup burada karşılaşma yoktur.
3. Tekellüm: Fasılın en önemli bölümüdür. Âşıkların güçlerini ve hünelerini göstermeleri burada gerçekleşir.
- à Bölüm sekiz safhada gerçekleştirilir.
- a) Açılış: En yaşlı aşığın veya ev sahibi konumundaki aşığın, dar olmayan bir ayakla deyişmeyi açmasıdır.
- b) Öğütleme: Burada iki aşığın birbirine nasihat vererek yol göstermesi ve tecrübeleri aktarması yer alır.
- c) Bağlama-Muamma: Tekellümün bu en zor bölümünde âşıklar birbirlerinin çeşitli alanlardaki bilgilerini ölçerler. Genellikle dar ayaklar tercih edilir. Dinleyicilerin zevkle takip ettikleri bölümlerin başında gelir.
- d) Sicilleme: Karşılaşmaya yer vermeyen bölümlerdendir.
- e) Yalanlama: İnanılması güç yalanların söylendiği bölümdür.
- f) Taşlama-Takılma: Bölümde âşıklar; bir olayı, arkadaşlarını hatta kendilerini eleştirip gerekirse taşlarlar.
- g) Tüketmece veya Daraltma: Buraya kadar birbirlerini yene-meyen âşıkların dar ayaklarla ve dudakdeğmezlerle birbirlerini zorladıkları bölümdür.
- h) Uğurlama veya Methiye: Fasılın sonunda, daha önce söyledikleri sözlerle birbirlerini inciten âşıkların, rahatlama amacıyla söyledikleri şiirlerdir.

Cevap C

37. Bu kurama göre insan ruhu her yerde aynıdır ve benzer durumlarda benzer ürünler ortaya çıkarılabilir. Diğer kuramlara gelecek olursak:

Yapısalcı kuram: Dilbiliminden etkilenecek ortaya çıkan kuram, halk bilimi ürünlerinin temel özelliklerini inceleyip ortaya çıkan yapısal sonucu bütün evrensel modellere uygulamaktadır.

Psikoanalitik kuram: Kuram, insanoğlunun geçmişten bu yana bastırılmış arzu ve istekleri olduğunu dile getirir. Milletlerin meydana koyduğu halk bilimi ürünlerinin bu bastırılmış duyguların sonucunda ortaya çıktığını savunur.

Yayılma kuramı: Bu kurama göre ilk kültür merkezi adı verilen bir merkez vardır ve kültür, dünyaya buradan yayılmıştır. Kimilerine göre bu merkez Mısır, kimilerine göre ise Orta Asya'dır. Bundan dolayı bu kuramın, Türk tarihi açısından bir önemi vardır.

Yapısalcı kuram: Dilbiliminden etkilenecek ortaya çıkan kuram, halk bilimi ürünlerinin temel özelliklerini inceleyip ortaya çıkan yapısal sonucu bütün evrensel modellere uygulamaktadır.

Cevap B

38. Münif Paşa'nın Muhâverât-ı Hikemîye adlı eseri önemlidir. Burada Akif Paşa'nın "Adem kasidesi" ve "Tabsıra" eserini bilelim. Emin Nihat Bey'in "Müsameretname" adlı eserini bilelim.

Cevap B

39. Burada yer alan diğer şairlerin hepsi oldukça detaylı bilinmesi gereken isimler. Bunların hepsinin edebi anlayışını ve eserlerini bilelim.

Cevap C

40. Burada verilen yazarlar, her yönüyle bilinmesi gereken yazarlar olduğu için ufak bilgiler vererek burada anlatamıyorum. Lütfen bu şekilde belirttiğim yazarları notlarınızdan tekrar edin.

Cevap A

41. Müfide Ferit tarafından yazılan bu eser, turan anlayışı ile yazılan ikinci eserdir. Kahramanının Demir olduğunu da bilelim.

Cevap B

42. Yukarıdaki parçada tanımı verilen tür mensur şiirdir. A şıkında yer alan Şerare ise Muallim Naci'nin şiir türünde bir eseridir.

Mezardan sesler: Halit Ziya Uşaklıgil

Erenlerin bağından, Okun ucundan: Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Siyah inciler: Mehmet Rauf

Cevap A

43. Bayezid Camii, remilcilik, Bâki'ye yol göstericilik yapması ve Şemû Pervane eseri bizim burada soruyu yapmamızı sağlayacak ipuçlarıdır.

Cevap D

44. Verilen beyit neredeyse kusursuzdur. Sadece ikinci mısranın 4.tefilesinin ilk hecesinde imale yapmak gerekmektedir. Onun dışında herhangi bir kusur bulunmamaktadır.

Cevap D

45. Bu esere dikkat edelim. Özetini okuyup karakterlerini mutlaka not alınız.

Cevap A

46. Fuzûli bu beyitte, gökyüzünün renginin kendiliğinden mi mavi olduğunu yoksa gözyaşından dolayı mı böyle göründüğünü bilmiyormuş gibi davranarak tecâhül-i ârif yapmaktadır.

Cevap A

47. Eşk: gözyaşı, çeşm: göz, Eşk-i çeşmim ise gözyaşı demektir. Kûh: dağ, mihnet: sıkıntı, zorluk, eziyet, kûh-ı mihnet ise eziyet dağı demektir. Seyl: sel, âb: su demektir. Bu kelimelerden ve sözdiziminden yola çıkarak cevabı bulabilmekteyiz.

Cevap C

48. Verilen şiir tek dörtlükten oluşmaktadır. Gazel, kaside ve kıta ise beyitten oluşan nazım şekilleridir. Geriye sadece Tuyuğ ve Rubai kalıyor. Bu ikisi arasındaki en temel fark ise aruz kalıpları. Rubainin 24 tane aruz kalıbı olduğu için onları ezberlemek gibi bir şey mümkün değil. Onun yerine Tuyuğun "fâilâtün fâilâtün fâilün" kalıbını ezberlemeniz yeterli olacaktır. Verilen dörtlüğün kalıbına baktığımız zaman; birinci, üçüncü ve dördüncü mısralarda kusurlar varken, ikinci mısranın kusursuz bir şekilde bu kalıba uyduğunu görüyoruz.

Cevap A

49. Edebiyat bilgi ve kuramlarının içerisinde bu konular da var. Sosyolojik eleştirinin kurucusu Hippolyte Taine'dir.

Cevap E

50. Epik tiyatro türünün kurucusu Bertol Brecht'tir. Bu cümleden sorunun doğru cevabına ulaşıyoruz.

Goethe: Faust, Genç Werther'in Acıları

Schiller: İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine, Wilhelm Tell

Thomas Mann: Buddenbrooklar, Büyülü Dağ

Bertolt Brecht: Üç Kuruşluk Roman, Gecede Trampet Sesleri

Samuel Beckett: Godot'yu Beklerken

Cevap D